

А К Т

лісопатологічного обстеження лісових насаджень Білоцерківського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

04 березня 2026 року

м.Біла Церква

На звернення філії «Столичний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» (далі - ДП «Ліси України»), лист №3681/40.1.9-2026 від 02.03.2026, згідно Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України №555 від 27.07.1995 (далі Правила), нами, провідним інженером лісопатологом державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі - ДСЛП «Київлісозахист») Віталієм РИЖУКОМ, інженером охорони та захисту лісу I категорії відділу охорони та захисту лісів філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Олексієм ХОМЕНКОМ, лісничим Томилівського лісництва Андрієм ПЕТРИКОМ, лісничим Сухоліського лісництва Павлом ФЕДОРЕНКОМ, лісничим Володарського лісництва Віктором ТОМЧАЄМ, 4 березня 2026 року проведене лісопатологічне обстеження насаджень Білоцерківського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на предмет доцільності призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік.

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, які за санітарним станом потребують проведення вибіркової санітарної рубки (далі ВСР) наведена за матеріалами базового лісовпорядкування 2015 року.

Результати обстеження:

У таблиці 1 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок пошкодження **стовбуровими шкідниками**.

таблиця 1

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа що потребує ВСР	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, куб.метрів на 1 гектар
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб.метрів на 1 гектар			
Володарське лісництво														
13	7	7.3	(2)	6.8	10СЗ+ДЗ	56	0.70	1А	24	28	360	2	великий та малий соснові лубоїди	10
39	31	1.2		1.2	10СЗ+ДЗ+ЛПД	86	0.60	2	23	28	290	2	великий та малий соснові лубоїди	20

36	3	1.3	(1)	1.0	10СЗ+ДЧР	42	0.70	1Б	22	24	330	4	великий та малий соснові лубоїди	10
36	9	0.9		0.9	10СЗ	45	0.80	1А	21	26	360	4	великий та малий соснові лубоїди	20
41	1	0.8		0.8	6С34ДЗ+АКБ	68	0.80	1	23	28	320	2	великий та малий соснові лубоїди, дубовий заболонник	25
41	22	1.6		1.6	10СЗ	86	0.70	2	24	28	370	2	великий та малий соснові лубоїди	20
41	27	3.5		3.5	8С32ДЗ+ГЗ	86	0.70	1	25	32	350	2	великий та малий соснові лубоїди, дубовий заболонник	35
Разом:		16.6		15.8										
Сухоліське лісництво														
20	10	7.2	(1)	1.5	10СЗ	87	0.60	1	26	32	310	2	великий та малий соснові лубоїди	30
23	8	1.1	(2)	1.0	10СЗ+ДЗ	75	0.70	1	26	32	390	2	великий та малий соснові лубоїди	30
29	3	5.6	(2)	3.9	10СЗ	81	0.70	2	23	32	330	2	великий та малий соснові лубоїди	40
31	1	4.2	(2)	1.2	10СЗ+ДЗ+БП	66	0.90	2	20	24	355	2	великий та малий соснові лубоїди	40
80	11	14.0	(1)	4.8	10СЗ+ДЗ	87	0.70	1	27	32	410	2	великий та малий соснові лубоїди	25
80	11		(2)	5.0	10СЗ+ДЗ	87	0.70	1	27	32	410	2	великий та малий соснові лубоїди	35
80	14	7.8		7.8	10СЗ+ДЗ+БРС	85	0.70	1	27	32	410	2	великий та малий соснові лубоїди	50
Разом:		39.9		25.2										
Томилівське лісництво														
26	8	4.5		4.5	10СЗ	106	0.60	2	27	44	370	2	великий та малий соснові лубоїди	30
38	5	2.9		2.9	10СЗ+ДЗ	108	0.70	2	27	40	430	2	великий та малий соснові лубоїди	40
61	1	10.0	(4)	3.7	10СЗ+ДЗ	77	0.80	1А	28	36	510	2	великий та малий соснові лубоїди	20
Разом:		17.4		11.1										
Всього ВСП				52.1										

При обстеженні вищевказаних насаджень виявлено ослаблення дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*). В нижній частині стовбурів сосон та в районі товстої кори, де відбувається її відшарування, наявні звивисті повздовжні маточні та личинкові ходи великого соснового лубоїда (*Tomicus piniperda*). Також на повалених деревах у верхній частині стовбура в районі тонкої кори виявлено поперечні дугоподібні ходи малого соснового лубоїда (*Tomicus minor*). Під проєкціями крон на підстилці знайдено від 6 до 10 шт/м² свіжих пошкоджених пагонів, що свідчить про високу чисельність популяції даних шкідників. Ознаки пошкодження синьою сосною златкою (*Phaenops cyanea*) виявлені в районі перехідної кори в помірній кількості у вигляді звивистих, мілких і плескуватих ходів, які зачіпають заболонь.

В насадженнях в домішку також є дерева дуба звичайного (*Quercus robur* L.). Виявлено відмираючі та сухостійні дерева, на яких спостерігаються сухобочини, гнилові виразки, напливи та дупла, що є діагностичними ознаками гниття в стовбурі. На стовбурах є плодові тіла несправжнього дубового трутовика (*Phellinus robustus*) та справжнього трутовика (*Fomes fomentarius*), які викликають жовто-буру гниль стовбура, центрального, або змішаного типу. Додатковою ознакою ураження вказаними трутовиками є суховерхість дерев, їх пригнічений стан, знижений приріст. В обстежених насадженнях на стовбурах виявлені личинкові ходи і льотні отвори бронзової дубової златки

(*Chrysobothris affinis* F.), златки зеленої вузькотілої (*Agrilus viridis* L.) та дубового заболонника (*Scolytus intricatus*), що викликає ослаблення та швидке відмирання дерев.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням дерев стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів.

Повнота насаджень в межах обстежених ділянок нерівномірна.

Висновок:

Для покращення санітарного стану насаджень Білоцерківського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України», рекомендовано провести захід з поліпшення санітарного стану лісів - вибірково санітарну рубку (ВСР) з інтенсивністю (окомірно) 10-50м³/гектар.

З них за причинами призначення:

- внаслідок пошкодження стовбуровими шкідниками – 52,1 гектари.

Рекомендації:

Рекомендовані ВСР провести у 2026 році згідно пунктів 2,5,6,7,9,10,13,14,23,26 Санітарних правил в лісах України та з урахуванням всіх вимог діючого лісового та екологічного законодавства.

Лісокористувачу підприємства створити посилений моніторинг за станом лісових насаджень.

Своєчасне і в повній мірі виконання заходів з поліпшення санітарного стану лісів буде стримувати поширення і розповсюдження стовбурових шкідників та підвищить рівень біологічної стійкості всіх обстежених насаджень та навколишню екологічну ситуацію в цілому.

Осередків карантинних, а також хвое- та листогризух шкідників, та хвороб дерев не виявлено. Рослин і тварин занесених до Червоної книги України при обстеженні не виявлено.

Підписи:

Віталій РИЖУК

Олексій ХОМЕНКО

Андрій ПЕТРИК

Павло ФЕДОРЕНКО

Віктор ТОМЧАЙ